

บทที่ 2

ชีวประวัติของเชคดาอุด อัล-พะฎอนีย์

2.1 การกำเนิด

ชัยคุดาอุดอัลพะฎอนีย์มีชื่อเต็มว่า ดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ บิน อิดริส อัล-ฮาวิยฺ อัลพะฎอนีย์ อัลมลาฮฺวี ท่านเป็นที่รู้จักกันในโลกมลาฮฺด้วยชื่อย่อว่า “ชัยคุดาอุด” หรือที่เรียกกันในปัตตานีว่า “โตะชัยคุดาอุด” (Faisol Haji Awang et.al.,2009:675)

บรรดานักวิชาการมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับสถานที่เกิดของชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์และปีเกิดของท่านดังนี้คือ อิสมาอิล เจะดาอุด(Ismail Che Daud,1988:3)ได้กล่าวในหนังสือของท่าน “Tokoh-Tokoh Ulama Semenanjung melayu (1)” และอะฮฺมัด ฟัดลี อัล-พะฎอนีย์ (Ahmad Fathy al-Fatani,2002:25) ในหนังสือของท่านที่มีชื่อว่า “Ulama besar dari Patani ”ว่า ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺอัล-พะฎอนีย์เกิดที่หมู่บ้านปาเราะมร์หุมใกล้เคียงกับหมู่บ้านกรือเซะ ประมาณ 7 กิโลเมตรซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเมืองปัตตานีในปัจจุบัน

อับดุลลอฮฺ อัล-กอรี ได้กล่าวในวารสาร DIAN ฉบับที่10 ว่า ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์เกิดที่หมู่บ้านปือนังกูเจอร์ จังหวัดปัตตานี (Abdullah al-Qari,1967:135) ส่วนหะยีวันมูหัมหมัดเสาะมีร์ อับดุลลอฮฺ (H.W.M.Shaghir Abdullah,1990:21) อีงกู อิบรอหิม อิสมาอิล (Engku Ibrahim Ismail,1992:18)และโยนี ตัมกิน บิน บูรฮาน (Joni Tamkin bin Borhan,2001:2) ได้ให้ทัศนะว่า ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์เกิดที่กรือเซะซึ่งเป็นชื่อของเมืองหนึ่งในจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ติดกับชายหาด และเป็นที่ตั้งของมัสยิดหนึ่งซึ่งเก่าแก่และมีชื่อเสียงมากทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดปัตตานี

ปัตตานีซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ในอดีตนั้น เคยเป็นรัฐปัตตานีที่เจริญรุ่งเรืองทางด้านประวัติศาสตร์และเป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในยุคนั้นรัฐปัตตานีเป็นที่รู้จักกันในนามของ “อัล-เคาะลอะฮฺ อัล-อิสลามียะฮฺ ปัตตานีดาร์สลาม” ความเจริญรุ่งเรืองของรัฐปัตตานีในอดีตนั้นไม่เพียงแต่เป็นที่รู้จักของประเทศเพื่อนบ้านเท่านั้นแต่ยังเป็นที่ยังเป็นที่รู้จักของบรรดานักค้าขายที่เดินทางมาจากเปอร์เซีย อินเดีย จีน อังกฤษ และโปรตุเกศอีกด้วย (Faisol Haji Awang et.al.,2009:676)

ส่วนปีที่กำเนิดของซัยคุดาูด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์นั้นนักวิชาการต่างก็มีความเห็นที่แตกต่างกันเช่นกัน คือ ปีฮ.ศ. 1133 / ค.ศ. 1720 ปีฮ.ศ. 1153 / ค.ศ. 1740 และปี ฮ.ศ. 1183 / ค.ศ. 1769 (Engku Ibrahim Ismail,1992:20) ตามความเห็นของอะฮฺมัด ฟัดฮี อัล-พะฎอนีย์ (Ahmad Fathy al-Fatani,2002:26)ในหนังสือของท่านที่มีชื่อว่า“Ulama besar dari Patani”และอิสมาอิล เจะดาูด (Ismail Che Daud,1988:4) ในหนังสือ “Tokoh-Tokoh Ulama Semenanjung melayu (1)” ปีที่เกิดของซัยคุดาูดบินอับดุลลอฮ์อัล-พะฎอนีย์ คือ ปีฮ.ศ. 1183 จากหลักฐานคำกล่าวของหะยีอิสเาะ ตีกัดในวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517ปีที่เกิดของซัยคุดาูดบินอับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ คือปี 1183 ฮ.ศ. ซึ่งตรงกับปีค.ศ. 1769

ส่วนมุหัมหมัด ซัมเบอร์ี (Mohd. Zamberi,1994:112) ในหนังสือของท่านที่มีชื่อว่า “Patani dalam Tamadun melayu” อิงกู อิบรอหิม อิสมาอิล (Engku Ibrahim Ismail, 1992:18)ในหนังสือ “Syeikh Dawud Satu Analisis Peranan dan Sumbagannya Terhadap Khazanah Islam di Nusantara” และหะยีวันมุฮัมหมัดเศาะฆิร อับดุลลอฮ์ (W.H.M. Shaghir Abdullah,2000:2)ในหนังสือ (Penyebaran Islam & silsilah Ulama Sejangat Dunia Melayu)มีความเห็นว่าปีที่เกิดของซัยคุดาูด บิน อับดุลลอฮ์อัล-พะฎอนีย์คือปีฮ.ศ. 1133 ซึ่งตรงกับปีค.ศ. 1720 เป็นปีน่าเชื่อถือมากที่สุดจากหลักฐานที่ค้นพบจากข้อเขียนของโต๊ะครูหะยีอับดุลฮามิดบินอับดุลกอดีร์ อัศ-สะนาวี เขียนในหนังสือ “Risalah Bahasan Niat Sembahyang”ของท่านว่า

“Dan sangat mustajab doanya dan panjang umurnya kodar 166 tahun iaitu mati pada masa Sultan Syarif Muhammad Arsyad Khan Al-abbasi 1297h.”

ความว่า“ การขอพรของท่านนั้นได้รับการตอบรับจากอัลลอฮ์และอายุของท่านยืนยาวนานถึง166ปี คือท่านได้เสียชีวิตในสมัยสุลต่านชะรีฟ มุฮัมหมัด อรัซาด ข่าน อัล-อับบาสีย์ปีอิจเราะฮ์ศักราช 1297”

เมื่อนำเลข 1297ไปลบกับ 166 ดังที่โต๊ะครูหะยีอับดุลฮามิดบินอับดุลกอดีร์ อัศ-สะนาวี ได้กล่าวนั้นผลลัพธ์ก็จะได้1131ซึ่งหมายถึงปีฮ.ศ.1131/ค.ศ.1718 คือปีเกิดของซัยคุดาูด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ซึ่งมีความต่างกันเพียงสองปีเท่านั้นกับปี1133

ส่วนอีกหลักฐานหนึ่งที่ยืนยันปีเกิดของซัยคุดาูด บิน อับดุลลอฮ์อัล-พะฎอนีย์ คือสิ่งที่ได้กล่าวไว้ในตำรา“Majmu’ul Ahadith li Tahrik Naimin”เขียนโดยโต๊ะครูหะยีมุหัมหมัดนุรุ อัล-มัรชูกี๋ ดุง อัล-พะฎอนีย์ ว่า ได้มีการพบปะและการสัมภาษณ์กันระหว่างโต๊ะครูซัยคุดาูด

ญะลาอุดดินกับผู้อาวุโสท่านหนึ่งมีชื่อว่าหะยีอะบูบักร์อายุ150ปีเมื่อปีส.ศ.1328/ค.ศ.1910ในการพบปะระหว่าง โต้ะครูซัยคุสุมาน ญะลาอุดดินกับหะยีอะบูบักร์ ซัยคุสุมาน ได้ถามถึงอายุของอะบูบักร์ สมัยที่ท่านได้ไปยังนครมักกะฮ์และท่านได้พบกับนักปราชญ์ท่านใดบ้าง ท่านหะยีอะบูบักร์ตอบว่าปัจจุบันท่านมีอายุ150แล้วได้ไปยังนครมักกะฮ์ตั้งแต่ท่านยังเด็กอยู่และท่านได้พบกับซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ผู้ซึ่งมีงานเขียนอันมากมาย(H.W.M. Shaghir Abdullah,1991:7)

เมื่อนำเอาอายุของหะยีอะบูบักร์คือปีส.ศ.1328 ลบด้วย150แล้ว ผลลัพธ์จะเท่ากับ 1178 นั่นคือหะยีอะบูบักร์เกิดในปีส.ศ. 1178/ค.ศ.1763ถ้าหากซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เกิดเมื่อปีส.ศ. 1178/ค.ศ.1763ดังที่หะยีอิสหะหะ ตีกัตและอิสมาอีล เจ๊ะดาอุดคือปีเกิดของซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ส.ศ.1183/ค.ศ.1769แล้วได้อ้างไปแล้วนั้นย่อมหมายความว่าหะยีอะบูบักร์มีอายุแก่กว่าซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เพียง 2 ปีเท่านั้นซึ่งเป็นไปไม่ได้เพราะในขณะที่หะยีอะบูบักร์ได้เดินทางไปอาศัยอยู่นครมักกะฮ์และได้พบกับซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ซึ่งในขณะนั้นเขายังเป็นเด็กอยู่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรืออายุไม่เกิน 15 ปีถ้าหากว่าเพิ่มตัวเลข 15 ปีจากปี ส.ศ. 1178 จะได้ตัวเลขเป็นปี ส.ศ. 1193/ค.ศ. 1779 คือปีที่หะยีอะบูบักร์ได้พบกับซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ตามคำให้สัมภาษณ์ซึ่งขณะนั้นซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์มีสถานภาพเป็นอุลามาอ์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นที่ยูจักกันในมหานครมักกะฮ์แล้วซึ่งเป็นไปไม่ได้หากท่านได้ถือกำเนิดในปี ส.ศ.1183/ค.ศ.1769ในขณะที่ปีส.ศ. 1193/ค.ศ.1779ท่านได้กลายเป็นนักปราชญ์ที่โดดเด่นด้วยอายุเพียง 10 ปีเท่านั้น(H.W.M.Shaghir Abdullah,1991:7)

อันเนื่องจากหลักฐานที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ถือกำเนิดที่กรือเซะในปีส.ศ.1133ตรงกับปีค.ศ.1720 คงจะเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

2.2 ต้นตระกูล

ซัยคุดาอุดอัล-พะฎอนีย์ บิดาชื่อซัยคุวันอับดุลลอฮ์ บินซัยคุวันอิคริส (โต๊ะวันคือราเซะ หรือซัยคุวันสะนิ) อัล-พะฎอนีย์ บินโต๊ะวันอะบูบักร์ บินโต๊ะกายอปันดัก บินอันดี(ฟาเกฮุอะลี) คาโต๊ะมหาราชาเลลา ตรงจุดนี้เองเชื้อสายของซัยคุดาอุดบินอับดุลลอฮ์อัล-พะฎอนีย์ทางบิดาและมารดาบรรจบกัน ก็มารดาของท่านชื่อวันฟาฎิมะฮ์ บินตุ วันสะลามะฮ์ บินตุโต๊ะบันดาวันสุ บินโต๊ะกายอ รากนา ตีราญา บินอันดี(ฟาเกฮุอะลี)คาโต๊ะมหาราชาเลลา บินมุสฎอฟาตาตุญ์มู(สุลต่าน

อับดุลหะมีด ซาห์) บินสุลต่านมุซอฟฟัร วาลี อัล-ลอสฺ บินสุลต่านอับดุลลอสฺ อุมดะฮฺ อัล-ดีน (วันอบูหรือวันบุตรีหรือเมอลานาอิราเอล) กษัตริย์แห่งจำปาปี ค.ศ.1471

ฟากิฮฺอะลี คาตุญญุม มหาราชาเลลา บิน มุสฏอฟาคาตุ ญัมบู(สุลต่านอับดุลหะมีด ซาห์) บินสุลต่านมุซอฟฟัรวาลี อัล-ลอสฺ บิน ชัยยิดอะลี บินชัยยิดนุรอละถัม บิน เมอลานาชัยญูมาล อัล-ดีน อัล-อักบารฺ อัล-หุซัยนี (ณ สุลาวีซี) บินชัยยิด อะฮฺมัด ซาห์ (อินเดียน) บินชัยยิดอับดุลมาลิก @ อับดุลมุลูก (อินเดียน) บิน ชัยยิดอะลาวี (หัจจรอเมต) บินชัยยิดมูหัมหมัดศอฮิบ มิบัต บิน ชัยยิดอะลี คอดี กอซั่ม (หัจจรอเมต) อิหม่าม อีซา นากิบ (บัสเราะฮฺ) บินมูหัมหมัด นากิบ (บัสเราะฮฺ) บินอิหม่ามอะลี อัล-อุไรดี (มะดีนะฮฺ) บินญะฮฺฟารฺ ศอดีก บินอิหม่ามมูหัมหมัดบากิรฺ บินอิหม่ามบากิรฺ บินอิหม่ามอะลีซัยนุอัล-อาบีดีน บินอิหม่าม หุซัยนุ บินอะลี เป็นบุตรชายของพะฎิมะฮฺ บินตุ มูหัมหมัด ﷺ. ซึ่งอาจแสดงความสัมพันธ์การสืบเชื้อสายดังแผนภูมิต่อไปนี้ (W.H.M. Shaghir Abdullah,1990:9-10)

สกุลท่านอบุอับดุลลอฮฺ อุมมะฮฺ อัล-ดีน
(วันอบุหรือวันบุตรหรือเมอลานาอิราเอล) กษัตริย์แห่งจำปา

ชัยยิดอะลี

ชัยยิดนุรอละดีน

ญามาลอัล-ดีน อัลอักบักร์

(อัล-หุซัยนีย)

อะฮฺมัด ชาฮฺ

อับดุลมาลิก

(อับดุลมุลุก)

ชัยยิดอัลลี

มุหัมหมัดศอฮิบ อัล-มिरบัต

อะลีอัล-คอลี

(หุฎรอุมาตุ)

ชัยยิดอัลลี

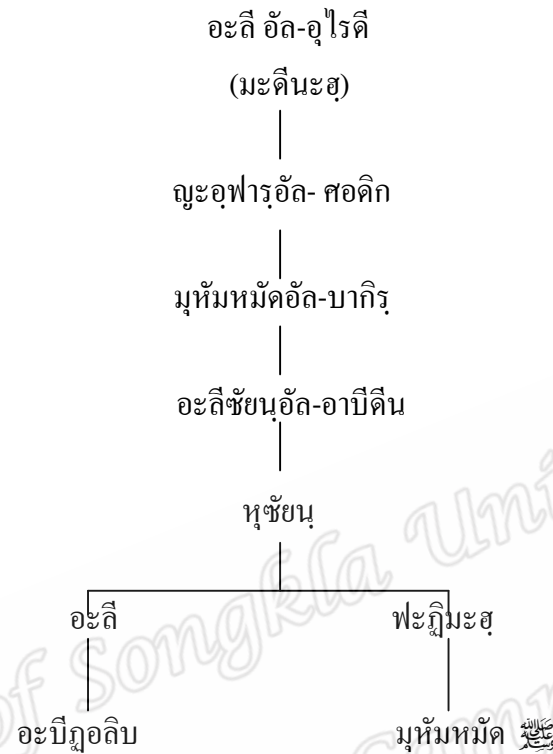
(หุฎรอุมาตุ)

อีซา นากิบ

(บัสเราะฮฺ)

มุหัมหมัด นากิบ

(บัสเราะฮฺ)

(W.H.M. Shaghir Abdullah,1990:9-10)

จากแผนภูมิดังกล่าวที่ได้แสดงให้เห็นมาข้างต้นนั้นพอสรุปได้ว่าซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทางเชื้อสายกับท่านเราะซูลุลลอฮฺ ﷺ

เนื่องจากการแต่งงานของซัยคุวันอับดุลลอฮฺ บิน อัล-พะฎอนีย์กับนิวันพะฎีมะฮฺ อัล-พะฎอนีย์ได้กำเนิดบุตรและธิดา 6 คนด้วยกันดังต่อไปนี้ (H.W.M.Shaghir Abdullah,1991:10)

1. ซัยคุวันดาอุด (ซัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์)
2. ซัยคุวันอับดุกอดิรฺ บินอับดุลลอฮฺอัล-พะฎอนีย์
3. ซัยคุวันอับดุลรอซิด บินอับดุลลอฮฺอัล-พะฎอนีย์
4. เซควันอิตรีส บินอับดุลลอฮฺอัล-พะฎอนีย์
5. หัจญ์วันนิก บินอับดุลลอฮฺอัล-พะฎอนีย์
6. ผู้หญิงแต่ยังไม่ทราบชื่อ

2.3 การศึกษา

การศึกษาของซัยคุดาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เหมือนกับกับการศึกษาในโลกมลายูชั้นตารา โดยภาพรวมนับตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 ถึงศตวรรษที่ 19 ปี เนื่องจากในสมัยนั้นปัตตานีกับอาเจะห์มีความสัมพันธ์กันที่แน่นแฟ้น และเป็นอยู่อารยธรรมและศูนย์กลางการศึกษาอิสลามที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันในบรรดานักศึกษาอิสลาม โลกมลายูชั้นตารา จึงทำให้บรรดานักศึกษาทั้งสองแห่งนี้ต่างก็แลกเปลี่ยนสถานที่เรียนซึ่งกันและกัน โดยที่บางนักศึกษาจากปัตตานีก็ไปศึกษาต่อที่อาเจะห์และนักศึกษาจากอาเจะห์ก็ไปศึกษาต่อที่ปัตตานี (Engku Ibrahim Ismail, 1992:25)

การศึกษาของซัยคุดาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ในระยะแรกเริ่มไม่แตกต่างไปจากอุลามาอปัตตานีท่านอื่นๆในอดีต ท่านได้รับการศึกษาจากพ่อของท่านคือ ซัยควันอับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์และปู่ซัยควันอิดริส อัล-พะฎอนีย์ซึ่งท่านทั้งสองต่างก็เป็นอุลามาอชาวปัตตานีที่สูงส่งในสมัยนั้น โดยปกติแล้วมักจะรักและหวงแหนศาสนาของตนเป็นชีวิตจิตใจ และความรู้สึกอันนี้จะถูกปลูกฝังไปยังลูกหลานต่อไปด้วยตอนอายุได้ประมาณ 5 หรือ 6 ขวบ ซัยคุดาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้จักอัลลอฮ์หรือเรียกว่าวิชาหลักการศรัทธาด้วยวิธีการท่องจำซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการจัดการศึกษาในโลกอิสลาม หลังจากที่ได้ท่องจำวิชาหลักการศรัทธาเป็นอย่างดีแล้ว ท่านก็ได้เรียนวิชาฟิกฮ์หลักไวยการณ้อหรับและการผันคำภาษาอาหรับและวิชาอื่นๆด้วยการท่องจำอีกด้วยเช่นวิชาตะเซาฎุฟเป็นต้น (Fatimah binti Ali,1991:1) ท่านได้รับการยอมรับว่าเป็นเด็กที่มีความจำดีเลิศ มีความประพฤติเรียบร้อยมารยาทดีงาม และมีความฉลาดปราดเปรื่องซึ่งในสมัยนั้นยากที่จะหาคนเทียบเท่ากับท่านได้ ยิ่งกว่านั้นท่านเกิดจากตระกูลผู้มีความรู้ ความสามารถของท่านเหนือกว่าวัยเด็กจนท่านสามารถท่องจำได้ด้วยการอ่านหรือฟังเพียงครั้งเดียวไม่เหมือนกับเด็กอื่นๆในสมัยนั้น และเมื่อท่านอายุย่างเข้าวัยเยาว์ ท่านมีความตระหนักรู้และความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ในตัวของท่านนั้นเปรียบเสมือนหน้าที่หนึ่งซึ่งจำเป็นสำหรับเขาเพื่อจะให้มีความรู้อย่างกว้างขวางอีกต่อไป (W.H.M. Shaghir Abdullah,1990:24)

ซัยคุดาเวด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาขั้นพื้นฐานที่ปัตตานีเป็นเวลาเพียง 5 ปีคือท่านได้ศึกษาเล่าเรียนที่ปอเนาะกัฎลาบือเกาะห์ กรือเซะ สะมีอลาและปอเนาะเป่าวับุกหลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ นครมักกะห์ก่อนที่จะไปตั้งยังนครมักกะห์นั้นท่านได้แวะไปยังอาเจะห์ประเทศอินโดนีเซีย และได้ศึกษาเล่าเรียนกับบรรดาอุลามาอที่มีชื่อเสียงที่นั่นเป็นเวลา 2 ปี (Mohd Zamberi,1994:2)

หลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางต่อไปยัง ณ นครมักกะห์ประเทศซาอุดีอาราเบียท่านได้ใช้เวลาของท่านด้วยการศึกษาเป็นเวลา 30 ปีและสุดท้ายท่านได้ไปศึกษาต่อที่นครมะดีนะห์อีกเป็นเวลา 5 ปี(Ahmad Fathy:2002:26 , Mohammad Zaini Yahya et.al,2001:2)

หลังจากที่ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ได้ศึกษาที่มักกะห์และ มะดีนะห์แล้วท่านได้เดินทางกลับมายังปัตตานีอีกครั้งเมื่อปีฮ.ศ. 1253 / ปีค.ศ.1832 (Ismail Che Daud,1988:14) ด้วยความตั้งใจของท่านเพื่อที่จะเผยแพร่วิชาความรู้ ณ บ้านเกิดของท่านเองแต่ท่านก็ได้ใช้ชีวิตของท่านที่ปัตตานีเพียงไม่กี่ปีก็ได้เกิดการสงครามระหว่างปัตตานีกับสยามจนทำให้ท่านและคณะต้องอพยพไปยังปูเลาตอง รัฐตรังกานูหลังจากนั้นท่านก็ได้เดินทางกลับไปยังนครมักกะห์อีกครั้งพร้อมด้วยเพื่อนๆ และท่านได้ปักหลักชีวิตของท่านอย่างถาวร ณ ที่นั่นและท่านได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นผู้นำชัยคุหัจญ์ที่มักกะห์ซึ่งเป็นคนมลายูท่านแรกที่ได้รับตำแหน่งนี้ และท่านได้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนกิตาบในมัสยิดอัล-หะรอหมัยน์ ซึ่งท่านเป็นทั้งอุลามานักเขียนและนักแปลตำราอีกด้วย (Engku Ibrahim Ismail, 1992:28)

จนกระทั่งท่านได้กลายเป็นอุลามารุ่นแรกๆ และอุลามาอุปตตานีที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในศตวรรษที่19 ท่านเป็นอุลามาที่เชี่ยวชาญในวิชาฟิกฮตามสำนักของอิหม่ามชาฟีอี้อ์และยังเป็นผู้ชำนาญในวิชาเตฮีดตามแนวทางของอิหม่ามอัล-อัซหะรีย์ ตลอดจนท่านเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาตะเซาฟตามแนวทางชะฎอริย์ นอกจากนั้นท่านยังมีความรู้ความสามารถในวิชาหลักภาษาอาหรับ ดังนั้นจึงไม่เป็นเรื่องแปลกที่ท่านได้รับการตั้งฉายานามว่า อัล-อาลิม อัล-อัลลามะฮฺ อัลอาริฟ อัล-รออบานีย์จากตัวแทนรัฐบาลอูสมานีเยฮฺแห่งตุรกี (พีรยศ ราฮิมมุลลา,2545:18)

2.4 คณาจารย์

เมื่อพูดถึงการศึกษาของชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ในระยะแรกเริ่มนั้นไม่ได้แตกต่างไปจากบรรดาอุลามาอุปตตานีท่านอื่นๆในอดีต ท่านได้รับการศึกษาภายในครอบครัวของท่านเอง คือคุณปู่ของท่านคือชัยคุวันอิคริส อัล-พะฎอนีย์ คุณลุงของท่านคือชัยคุเศาะฟิย อัล-ดินและบิดาของท่านชัยคุวันอับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ซึ่งบุคคลทั้ง 3 เป็น อุลามาอุปตตานีที่สูงส่งในสมัยนั้น ส่วนในช่วงเวลาที่ชัยคุ ดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์อยู่ที่นครมักกะฮฺท่านได้ทำคามสนิบทนมและศึกษาเล่าเรียนกับบรรดาอุลามาอุปตตานีที่พำนักอยู่ ณ นครมักกะฮฺ ซึ่งเป็นอุลามาที่ยอมรับและดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์สอนหนังสือในมัสยิดอัล-หะรอหมได้แก่ชัยคุมูห์หมัดศอลิหฺ บิน อับดุลเราะหฺมาน อัล-พะฎอนีย์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญวิชากฎหมายอิสลามและวิชาตะเซาฟ(W.H.M. Shaghir Abdullah,1990:32) นอกจากนี้ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ

อัล-พะฎอนีย์ยังได้ศึกษากับบรรดาอุลามายหลายท่านอีกจากปัตตานีและจากประเทศอาหรับได้แก่ (W.H.M. Shaghir Abdullah,1990: 4-9)

1. ชัยคุอับลุลเกาะนีย อัล-อิลาลีย์ (W.H.M. Shaghir Abdullah,2003:4)
2. ชัยคุอับลุลเราะมานเปาว์บุก อัล-พะฎอนีย์
3. ชัยคุมุหัมหมัด ซอและห์ บิน อิบรอฮีม อัล-ร็อยส์ อัช-ซาฟีอียะฮ์
4. ชัยคุอะอูอู อัลลอลฮ์ (Sulaiman Ibrahim,2001:3)
5. ชัยคุมุหัมหมัดซัยนุ บิน ฟากียาลาลุดดีนอาเจห์
6. ชัยคุมุหัมหมัด บิน อับดุลการีมอัล-ซามานีย์ อัล-มาดานีย์
7. ชัยคุสุไลมาน บิน ยะห์ยา บิน อุมร์มักบูล อัล-อะฮฺคาล(H.W.MShaghir Abdullah, 2000:5)
8. ชัยคุมุหัมหมัดมูรตาอูอู บิน มุหัมหมัด อัล-ซาบีดี(H.W.M Shaghir Abdullah, 2000:6)
9. อัล-อะรีฟบิลลาฮ์ ซัยยิดิชัยคุมุหัมหมัด อัชอัค
10. ชัยคุอาลี บิน อิสเหาะ อัล-พะฎอนีย์
11. ชัยคุอิซา บิน อิสเหาะ อัล-พะฎอนีย์
12. ชัยคุ อัช-ซัยยิด อัล-ซารีฟ อัล-มัรชูกี
13. ชัยคุอะหฺหมัด อัล-มัรชูกี (H.W.M.Shaghir Abdullah,2003:20)
14. ชัยคุมุหัมหมัด บินสุไลมาน อัล-กูร์ดี (Mohd Zamberi, 1994:113)
15. ชัยคุอับลุลเราะมาน อับดุลมุบีน (Mohd Zamberi, 1994:112)
16. อัล-อัลลามาฮ์ อัล-อะรีฟบิลลาฮ์ เมาลานาซัยยิดอับดุลมिरเกาะนีย
17. ชัยคุอิซา บิน อะห์หมัด อัล-บะรอเวีย

2.5 เพื่อนร่วมสมัย

บรรดาเพื่อนร่วมสมัยกับชัยคุดาอูด บิน อับดุลลอลฮ์ อัล-พะฎอนีย์มีหลายท่านด้วยกันต่างก็เป็นอุลามายที่มีชื่อเสียงบางท่านก็ได้เขียนตำราทางวิชาการมากมายหะยีวันมุหัมหมัด เสะะฆิร บิน อับดุลลอลฮ์ (H.W.M.Shaghir Abdullah,2000:5-6,2001:10)ได้บันทึกชื่อเพื่อนร่วมสมัยกับชัยคุดาอูด บิน อับดุลลอลฮ์ อัล-พะฎอนีย์ในหนังสือ “Penyebaran Islam & Silsilah Ulama Sejagat Dunia Melayu (10) และในบทความสัมมนาเรื่อง “Hubungan Ulama Fatoni dan Nusantara,

kekeluargaan dan Pertalian Ilmu” 3 ท่านด้วยกัน¹ ส่วนอิสมาอิล เจะดาอุด(Ismail Che Daud, 1988:3) ได้กล่าวในหนังสือของท่าน“Tokoh-Tokoh Ulama Semenanjung melayu (1)” อีก 15 ท่าน² ดังต่อไปนี้

1. ชัยคุอับลุสเศาะมัด อัล-พะลิบบานีย์

2. ชัยคุมุหัมมัดอัรซัด อัลนันญารี

การยืนยันว่าท่านทั้งสองเป็นเพื่อนกับชัยคุดาอุดบินอับลุลอสุอัล-พะฎอนีย์จาก การสรุปของชัยคุมุหัมมัดยาซีน บินอิซา อัล-ปาดัจยี(ปาด้ง)ในหนังสือของท่านสามเล่มด้วยกัน³ว่า “ชัยคุดาอุดบินอับลุลอสุอัล-พะฎอนีย์เรียนหนังสือ อัล-อัซฮารียะฮฺ วา ษัรฮฺ วา ษัรฮฺ อัล-อัจรูมิยะฮฺ (شرح الاجرومية)กับอัช-ชัยยิด สุไลมาน บิน ยะหฺยา บิน อุมร์มัคบุล อัล-อะฮฺดุลฮาลซึ่งท่านเป็นพี่น้องกับชัยยิดอับลุลเราะฮฺมาน บิน ยะหฺยา อัล-อะฮฺดุลฮาล และท่านได้สอนหนังสือให้กับชัยคุมุหัมมัดอัรซัด อัลนันญารีและชัยคุอับลุสเศาะมัด อัล-พะลิบบานีย์(H.W.M. Shaghir Abdullah,2000:5-6)

3. ชัยคุหะยีวันมุสฎอฟาอัล-พะฎอนีย์ท่านเป็นที่รู้จักกันในนามของโต๊ะบีนดิงดาญอ หรือดาโต๊ะบิงลิ้มอกายอ(H.W.M. Shaghir Abdullah,2001:10)

4. ชัยคุมุหัมมัด ชิฮาบ อัล-ดีน บิน ชัยนุ อัล-อาบีดีน⁴

5. ชัยคุอับลุลอสุ บิน อิสมาอิล⁵

6. ชัยคุมุหัมมัด บิน ชัยคุอับลุลอสุ บาอิด อาเจห์⁶

7. ชัยคุมุหัมมัด บิน เชกอะหฺหมัด เคาะฎีบ อาเจห์⁷

8. ชัยคุอะหฺหมัด บิน อิดริส ชาวโมร็อกโค⁸

9. ชัยคุมุหัมมัด อัซฮารี บิน อับลุลอสุ ณ ปาลิมบัง⁹

¹ ดูจากลำดับที่ 1ถึงลำดับที่3

² ดูจากลำดับที่4ถึงลำดับที่18

³ ได้แก่1. หนังสือดัชนีฟูลอัซมาอฺ(تشنية الاسماء بالشيوخ الاجازة وسماء) دارลอัชชะฮาบ ลี อัญญาบอะฮฺ ไคโรอียิตปี 2.

หนังสืออัล-อิกดุลฟาริด(العقد الفريد من جواهر السنيدي) دارลอัล-สะกอฟ, สุราบายา อินโดนีเซีย 3. หนังสือบุลุมมารอม ((بلوغ المرام) พิมพ์ครั้งที่1 دارลกุตัยบะฮฺ บัรุต ,1408ฮ.ศ./1988ค.ศ.

⁴ ผู้เขียนหนังสือเราฎาะฮฺ อัล-ญันนान روضة الجنان (เขียนเสร็จเมื่อปีฮ.ศ. 1218/ค.ศ.1803)

⁵ ผู้เขียนหนังสืออิฟาอ อัล-กุลูบ شفاه القلوب (เขียนเสร็จเมื่อปี ฮ.ศ. 1225 / ค.ศ. 1810)

⁶ ผู้เขียนหนังสือริสาละฮฺญินายะฮฺ رسالة جنانية (เขียนเสร็จเมื่อปี ฮ.ศ. 1236 / ค.ศ. 1820)

⁷ ผู้เขียนหนังสืออะวะฮฺ อัล-กุลูบ มิน อัล-อุยูบ دعوة القلوب من العيوب (เขียนเสร็จเมื่อปี ฮ.ศ. 1237 / ค.ศ. 1821)

⁸ เป็นผู้ก่อตั้งแนวทางเราะวีเกาะฮฺอะหฺมะดียะฮฺ طريقة أحمدية เลิขชีวิตที่ประเทศเยอรมันเมื่อปีฮ.ศ. 1253 ค.ศ. 1837)

10. ชัยकुหมัมหมัด อาลี บิน อับดุลรอซิด¹⁰
11. ชัยคุญะมาลุดดีน บิน เชคอับดุลลอฮ์ ณ อาจะห์¹¹
12. หะยีมุหัมหมัดศอลิฮ อัล-พะฎอนีย์¹²
13. ชัยคุอูสมาน ณ บ้านบาลัยเสาะฮ์ ชาวปาสิร์เปอกัน รัฐกลันตัน
14. ชัยคุอับดุลหะลิมี อัล-ยูนาณีย์ ชาวโกตาบารู รัฐกลันตัน
15. หะยีชัยนุ อัล-อาบิติน บิน ต่วนลาบร์ อัล-มินกาบาวีณบ้านตากรูมาจังกันตัน
16. หะยีวันสุไลมาน บินหะยีวันอะหุหมัด ณ โกตาบารู รัฐกลันตัน
17. หะยีวันชัยนุ อัล-อาบิติน บิน หะยีวันสะนิก ณ ปาดังอั้งงังโกตาบารูรัฐกลันตัน
18. หะยีอับดุลเศาะหมัด บิน ลีบัย วันสามัต อัล-พะฎอนีย์ ณ กัมปงปาเสรมัต

รัฐกลันตัน

2.6 สำนักกิดและมัชฮับ

ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เป็นนักปราชญ์รุ่นแรกๆและเป็นนักปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในศตวรรษที่ 19 ท่านเป็นอุลามาอ์ที่ชำนาญในวิชาเตาฮีด(วิชาเอกภาพ) ตามมัชฮับของอิหม่ามอัล-อัสฮารีและเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาฟิกฮ์(ศาสนบัญญัติ) ตามมัชฮับของอิหม่ามชาฟีอีย์ และท่านยังเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาตะเซวาฟตามแนวทางชะฎอริย์¹³ (Haji Abdulaziz Ambak bin Ismail, 1991:9)และท่านยังมีความรู้ที่แตกฉานในด้านวิชาหลักภาษาอาหรับ จนกระทั่งท่านได้รับตำแหน่งทางวิชาการคือ อัล-อาลิม อัล-อัลลามะฮ์ อัล- อารีฟ อัล-รอบบานีย์¹⁴ จากตัวแทนรัฐบาลอุษมาเนียฮ์ในนครมักกะฮ์ ซึ่งตำแหน่งนี้คมีน้อยมากสำหรับอุลามามาอ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ถูกเรียกอัล-อารีฟอัล-รอบบานีย์ (H.W.M. Shaghir Abdullah,1990:26)

ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้กล่าวในหนังสือ “วัรค อัสซะวาฮิร” (ورد الزواهر) ของท่านในหน้าที่ 421 ว่า

⁹ ผู้เขียนหนังสืออะติยะฮ์ อัล-เราะมาน عطية الرحمن (เขียนเสร็จเมื่อปี ฮ.ศ. 1259 / ค.ศ. 1843)

¹⁰ ผู้เขียนหนังสืออัล-มะวากิต อัล-ญาวาฮिर المواقات الجوواهر และเป็นผู้พิพากษา (กอฎี) แห่งเมืองสุบบาอินโคเนเซีย

¹¹ ผู้เขียนหนังสืออิลลาม อัล-มุตตะกีน إعلام المتقين (เขียนเสร็จเมื่อปี ฮ.ศ. 1262 / ค.ศ. 1846)

¹² เป็นพ่อตาของเชคคุญะมาลุดดีน ลิงมี ณ เนอกรีลีบิลัน เสียชีวิตเมื่อปีฮ.ศ. 1305

¹³ หมายถึงปฏิบัติตามแนวทางของชัยคุอับดุลลอฮ์ อัล-ชะฎอริย์เสียชีวิตเมื่อฮ.ศ. 818/ปีค.ศ. 1415 ซึ่งเป็นฐานะริเเกาะฮ์แรกๆที่ส่วนมากนักชุฟีฮ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาศัยถือมากที่สุดจากหลายาฐานะริเเกาะฮ์

¹⁴ แปลว่า ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ที่มีความซันดี อาจเทียบกับตำแหน่งศาสตราจารย์ในปัจจุบัน

" داود ابن عبدالله الجاوي ايت نام ديريت شافعي مذهب اشعري اعتقادات
شطاري طريقة "

“คาฎ บุดร อับดุลลอฮ์ อัล-ญาวีนั้นชื่อของเขาชาฟีอี้นั้นมัซฮับของเขาฮัจญารี
นั้นอดีตก็อดของเขา ชะฎอริย์นั้นเกาะรีเกาะฮ์ของเขา”

ชัยคุดาฎ บินอับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เป็นอุลามาอุมลายุที่ยิ่งใหญ่ท่านสามารถที่
จะยึดตามแนวคิดของท่านเองโดยไม่ต้องยึดตามมัซฮับใดมัซฮับหนึ่งเสมือนกับท่านอิหม่ามนาวาวิ
อิหม่ามอัล-ฆะซาลีฮ์อิหม่าม อัล-บุคอรีย์และอุลามาอูท่านอื่นๆ (H.W.M. Shaghir Abdullah,
1991:17)

ชัยคุดาฎ บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์มีโอกาสได้พบกับอิหม่ามผู้ยิ่งใหญ่ท่าน
หนึ่งในมัซฮับชาฟีอี๋ ท่านเป็นปรมาจารย์ ณ มหาวิทยาลัยอัล-อัซฮัร กรุงไคโรประเทศอียิปต์และ
ท่านเป็นที่รู้จักในนามของอิหม่ามอัล-ซัรกอวีย์ (มีชีวิตระหว่าง ปี ฮ.ศ. 1150-1227/ปีค.ศ.1729-1806)
หนึ่งในบรรดาสาธุศิษย์ของท่านคือเชคมุหัมมัด บิน อาลีขานาวิ ซึ่งเป็นคนร่วมสมัยกับชัยคุดาฎ
บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์และเชื่อว่าท่านทั้งสองมีแผนภูมิการสืบสายที่เกี่ยวกับวิชาอุศลุคุดีนตาม
แนวทางอะหฺลุล อัล-ซุนนะฮ์ วา อัล-ญะมาอะฮ์อันเดียวกันซึ่งก่อตั้งโดยอิหม่ามอับดุลอะฮ์ดี อัล-อัช
อารีย์(H.W.M.Shaghir Abdullah,1990:38)

1.6.1 ด้านสาขาวิชาอุศลุคุดีน

ชัยคุดาฎบินอับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์มีการสืบสายในด้านสาขาวิชาอุศลุคุดีน ตาม
แนวทางอะหฺลุล อัล-ซุนนะฮ์วอัล-ญะมาอะฮ์อันเดียวกัน ซึ่งก่อตั้งโดยอิหม่ามอับดุลอะฮ์ดี อัล-อัชอารีย์
โดยที่ชัยคุดาฎ บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้เรียนวิชาอุศลุคุดีน จากชัยคุอิสตา บิน มุหัมหมัด
อัล-บารอริย์ เรียนจากชัยคุอะหฺมัด อัล-คัฟรีย์ เรียนจาก สาลิม บิน อับดุลลอฮ์ อัล-บัศรีย์ เรียนจาก
มุหัมหมัดบิน อัลอะลาอ อัล-บาวาลีย์ เรียนจากชัยคุอะหฺมัด บิน มุหัมหมัดอัล-ฆอนิมีย์ เรียน
จาก ชัยคุซัมสุ มุหัมหมัด บิน อะหฺมัด อัล-รอมลีย์เรียนจากชัยคุซากาเรีย อัล-อันศอริย์เรียนจาก
อัล-ตุกอ มุหัมหมัด บิน มุหัมหมัด บิน ฝะฮฺด เรียนจาก อัล-มัจญ์ดีล ลัมวีเรียนจาก ชัรฎ อัล-
กอซวีเรียนจากอะบูบักร มุหัมหมัด อัล-หฺรวีย์ เรียนจากอิหม่าม ฝัคร อัล-ดีน มุหัมหมัด บิน อุมร์
อัล-รอซีย์เรียนจาก ฎิยาอ อัล-อุมร์ อัล-รอซีย์ เรียนจาก อะบี อัล-กอสิม อัลอิสฟะรอยานีย์ เรียน
จาก อุซตาซ อะบีอิสฮาก อัลอิสฟะรอยานีย์ เรียนจากอะบี อัล-หะสัน บิน อะลี บิน อิสมาอิล บิน อะ
บีซุรอิสฮาก บิน สาลิม บิน อิสมาอิล บิน อับดุลลอฮ์ บิน มุสา บิน บิลาต บิน อะบีบุรคะฮ์ บิน อะ

ปี่มูสา อัล-อัซฮารีคืออะบุมูสา อัล-อัซฮารี เป็นเศาะหะบะฮะของท่านนบีมุหัมมัด ﷺ (W.H.M. Shaghir Abdullah, 1990: 38-39)

1.6.2 ด้านสาขาวิชาฟิกฮฺ

การสืบสายในด้านสาขาวิชาฟิกฮฺของชัยคุดาอุดบินอับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ไม่ได้ปรากฏเลยในตำราของท่านเองแต่เชื่อว่าท่านต้องมีการสืบสายเหมือนกับในด้านสาขาวิชาอื่นเช่นกัน เนื่องจากว่าท่านเป็นอุลามาอุท่านหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับวิชาฟิกฮฺเป็นอย่างมากท่านได้เขียนตำราทางวิชาฟิกฮฺอย่างมากเพราะส่วนมากอุลามาอุในสมัยก่อนนั้นอย่างน้อยๆต้องมีความเชี่ยวชาญใน 3 หรือ 4 วิชาหลักด้วยกันคือ วิชาอุศูลุดดีน ฟิกฮฺ ภาษาอาหรับและวิชาตะเซาฟุฟดังนั้นการสืบสายในด้านสาขาวิชาฟิกฮฺของท่านก็จะเหมือนการสืบสายในด้านอื่นๆเช่นกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตามในด้านสาขาฟิกฮฺนั้นท่านจะยึดตามมัซฮับ อัซฮาฟีอีย์ดังที่ท่านได้กล่าวมาแล้วในตำราของท่านเอง

1.6.3 ด้านฐานะรียะซะฮฺชะฎอริยะฮฺ

การสืบสายฐานะรียะซะฮฺชะฎอริยะฮฺของชัยคุดาอุดบินอับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ดังที่ท่านได้ระบุในตำรากัยฟิยะฮฺเคาะดิม กุรอานดังต่อไปนี้ (Sulaiman Ibrahim, 2001: 13-14)

ชัยคุดาอุดบินอับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ได้เล่าเรียนฐานะรียะซะฮฺชะฎอริยะฮฺจาก อัล-อารีฟ บิลละฮฺ สัยยิด ชัยคุมุหัมมัด อัศอัด เรียนจากชัยคุมุหัมมัด สะอิด เรียนจากสัยยิด ชัยคุอิบรอฮีม อัล-มะดานีย์ เรียนจาก อัล-อารีฟ บิลละฮฺ ชัยคุมุหัมมัด ฎอฮิรฺ เรียนจากอัล-อารีฟ บิลละฮฺ เมลา อิบรอฮีม อัล-กูรอณีย์ เรียนจาก อัล-อารีฟ บิลละฮฺ สัยยิด อะหฺหมัด อัล-กุซาซีย์เรียนจากอะบี อัล-มุวาฮิบ อับดุลลอฮฺ บิน อะหฺหมัด อัล-सानาวิ๊ตอຍບຸລລອຸเรียนจากสุลต่านอารีฟีน สัยยิด สิบเฆาะฮฺ อัลลອຸเรียนจากสัยยิด วะญีฮฺ อัล-ดีน อัล-อะลาวิ๊เรียนจากสัยยิด มุหัมมัด เฆาะฮฺเรียนจากชัยคุ หะยี หุซุรียฺ เรียนจากเอาเลียฮฺ อัลลອຸ อัล-อารีฟีน ชัยคุฮิดายะฮฺ อัลลອຸ อัล-สັรมะฮັด เรียนจากชัยคุอัล-มะซาฮิด อัล-ชัยคุ อัล-กอฎิ๊ย์อัล-ชะฎอริ๊เรียนจากชัยคุ อับดุลลอฮฺ อัล-ชะฎอริ๊เรียนจากสัยยิด มุหัมมัด อารีฟเรียนจาก สัยยิดมุหัมมัด อัล-อาซิกเรียนจาก ชัยคุหັดกอລີ๊เรียนจาก ชัยคุหะสัน อัล-คอรุกอนิ๊เรียนจาก ชัยคุอะบีอัล-มุซอฟฟิร ฎอรรก อัล-ฎุสึ๊เรียนจากชัยคุ ญะซีด อัล-อิซกี๊เรียนจากอัล-อารีฟ บิลละฮฺ ชัยคุมุหัมมัด อัล-มัฆริบิ๊เรียนจากสุลต่าน อัล-อารีฟีน ชัยคุอะบียะซีด อัล-บัศฎอมี๊เรียนจากอัล-อิหฺມามญะอูฟิร อัล-ศอดิก เรียนจากอัล-อิหฺມามมุหัมมัด

บากิร เรียนจากอัล-อิหม่าม ซัยนุ อัล-อาบิดีนเรียนจากอัล-อิหม่ามหุสซัยนุอัล-ชะฮีด บินอาลี เรียนจากสัยยิดินาอาลี บินอะบีฏอลิบ เรียนจากสัยยิดินา มุหัมหมัด ﷺ เรียนจากญิบรีล อะลัยฮิสลาม

1.6.4 ด้านสาขาวิชาไวยากรณ์อาหรับ

ซัยคุดาซิน บิน อีซา ปาดังได้เขียนในตำราของท่านที่มีชื่อว่าอัล-อิกดุล อัล-ฟาริด มินญะวาอิรุ อัล-ชะนิยะฮฺ(العقد الفريد من جواهر السنية)ในหน้าที่ 188ว่าซัยคุดาซิน บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้เรียนตำรา อัล-อัซซารียะฮฺ วา ชัรฮุฮฺ วา อัล-อัจรูมิยะฮฺ (الأزهرية) (شرحها وشرح الأجرومية) กับอัล-ซัยยิด สุไลมาน บิน ยะฮฺยา บินอุมร์ มักรูต อัล-อะฮฺดัลซุมมัลการสืบสายคังต่อไปนี้ (W .H.M. Shaghir Abdullah,2006:24)

ซัยคุดาซินบิณอับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ ได้เรียนตำรา อัล-อัซซารียะฮฺ วา ชัรฮุฮฺ วา อัล-อัจรูมิยะฮฺจาก อัล-ซัยยิด สุไลมาน บิน ยะฮฺยา บินอุมร์ มักรูต อัล-อะฮฺดัล เรียนจาก อัล-ซัยยิด อะหฺมัด บิน มุหัมหมัด ชารีฟ มักรูต อัล-อะฮฺดัลเรียนจากพ่อของเขาอัล-ซัยยิดอิมาด อัล-ดีน ยะฮฺยา บินอุมร์มักรูต อัล-อะฮฺดัลได้เรียนจากอะหฺมัด บิน มุหัมหมัด อัลนะคอลี อัล-มักรีกีย อัล-ซาฟิอีย์ ได้เรียนจากออบีหะซัน อลี บิน มุหัมหมัด ซัยนุ บิน อับดุลเราะหฺมาน อัล-อัจรูรีย ได้เรียนจากอัล-ซัมซุมมุหัมหมัด บิน หัมซะฮฺ อัล-รอมลีอัล-เศาะฆิร ได้เรียนจากพ่อของเขาอัล-อัลลามะฮฺ ซิยาบุดดีน อะหฺมัด บิน มุหัมหมัด บิน หัมซะฮฺ อัล-รอมลี อัล-กาบิรียเรียนจากผู้แต่งตำราอัล-อัซซารียะฮฺ วา ชัรฮุฮฺ วา อัล-อัจรูมิยะฮฺ อัล-อัลลามะฮฺ อัล-อิหม่ามอัล-นะฮฺวี คอลิด บิน อับดุลลอฮ์ บิน อบิบักร์ อัล-อัซซารี

2.7 การเสียชีวิต

มีการบันทึกเกี่ยวกับปีการเสียชีวิตของซัยคุดาซิน บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ที่แตกต่างกัน หะยีนิกอิสหะะดีกัตและอิสมาอีล เจ๊ะดาอุด(Ismail Che Daud,1988:32) ได้บันทึกว่าซัยคุดาซิน บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์เสียชีวิตเมื่อที่เมืองเกาะอิฟวันพฤหัสบดี 22 เดือนเราะญับ ปีศ.ศ. 1263/ปีค.ศ. 1847 ขณะที่ท่านอายุได้ 80ปี ส่วนหะยีวันมุหัมหมัดเศาะฆิร บิน อับดุลลอฮ์ได้กล่าวว่าซัยคุดาซิน บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้เสียชีวิตลงในปีศ.ศ. 1297/ปีค.ศ.1879ในขณะที่ท่านมีอายุ166ปีจากหลักฐานคำพูดของมารดาของท่านเองคืออัล-หัจญะฮฺ วันซัยนับ บินตุซัยคุอะฮฺมัด อัล-พะฎอนีย์ว่า ซัยคุดาซิน บิน อับดุลลอฮ์ อัล-พะฎอนีย์ได้เสียชีวิตด้วยอายุขัยเกือบ 200 ปีนอกจากนั้นท่านได้ยืนยันคำพูดของ โด๊ะครุหะยีอับดุลหะมิด อัล-สะนาวีรียจากหมู่บ้าน

ตะโละมานะว่าชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์มีอายุเพียง 166 ปีและท่านได้เสียชีวิตในปี ค.ศ. 1297/ค.ศ. 1879 และในระหว่างที่ท่านกำลังเรียบเรียงรายชื่อตำราที่เขียนด้วยลายมือที่ศูนย์กลางอิสลามประเทศมาเลเซียที่ยังเหลืออยู่อีกมากกว่า 1000 เล่มบังเอิญท่านได้พบเอกสารฉบับหนึ่งซึ่งมีข้อความว่าในปี ค.ศ. 1297/ค.ศ. 1879 ได้มีการประกาศให้ทราบไปยังทั่วดินแดนที่มีการละหมาดเฉพาะอิบแด่ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ผู้ล่วงลับ (H.W.M. Shaghir Abdullah, 1990:20)

ส่วนสถานที่ชัยคุดาอุด บิน อับดุลลอฮฺ อัล-พะฎอนีย์ได้เสียชีวิตลงนั้นก็คือท่านได้เสียชีวิตที่เกาะอีฟในวันพฤหัสบดีที่ 22 เดือนระฎ็อบและศพของท่านได้ฝังไว้ใกล้กับหลุมฝังศพของท่านอับดุลลอฮฺ บิน อับบาสซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกับท่านนบีมุหัมมัด ﷺ (H.W.M. Shaghir Abdullah, 1990:24, Ismail Che Daud, 1988:32)

Prince of Songkla University
Pattani Campus